

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Vremea nouă.

Ziua fatală, potopul din 13 Iunie, a dezbrăcat în piele pe atîția frați d'ăi noștri din Valea Almăjului, pustiind fără milă și o mulțime de vieți omenești.

Jalea lor sfâșietoare a umplut de milă pe cei neatinși de furtună. Toți vecinii, toate neamurile au sărit în ajutorul înnecaților. Dela împărași până la proletari, toți și-au încreștit fruntea, și cu inima strînsă de durere, care cum a putut au mîngăiat pe cei năpăstuiți, încît ceice străjuesc mai deaproape pe cei loviți de soartă, frunțașii cei chemați a șterge cu mîna lor sudorile de chin și de durere de pe fruntea nenorociților, vestesc, spre bucuria lumii, că din nenumăratele danii ale semenilor lor: niciun singur om dintre potopiți nu va rămînea pe drumuri.

Potopul a perondat, și în alte țeri, mai multe ținuturi. Și pretutindenă s'a constatat același sentiment de milă pentru cei potopiți. Prefutindenea vecinii au fost săritori, n'au pregetat a le ajuta cu obolul lor. Încă dela catastrofa din Messina s'a adeverit, că oamenii astăzi sînt *cu mult mai buni*. Acolo fiind nenorocirea și mai mare, lumea întregă a alergat cu milostenii pe seama amărîților remași în viață.

Nu totdeauna a fost lumea atît de simțitoare. Înainte cu mii, cu sute de ani, ba chiar și cu decenii înainte, nu s'a pomenit, ca acum, că pretutindenă celce are să dea celuice n'are. Dimpotrivă, Samarinenul cel milostiv din vremea biblică, cînd în Sodoma și Gomora nu se aflau „nici zece oameni

drepti“ ... e pomenit și acum, după atîtea mii de ani, pentru că s'a milostivit să ajute pe un biet bolnav, care remăsese suferind în drumul mare, fără a fi luat în seamă d'atîția trecători.

Slăbănogii și babele se tînguesc mereu după vremile apuse, după vremile cari au umplut istoria omenirii de crudelități. Cauza că mulți alduesc „vremile bătrîne“ rezidă în fireasca părere de rău după ce-a trecut, după ce nu mai este, și nu mai poate fi.

În toate epocile a fost așa. Și în viitor vor fi blagoslovite vremile de azi. Un lucru însă rămîne cert pentru vecii vecilor: Vremile se îndreaptă mereu. Ziua de azi e mai bună decît cea de ieri; ziua de mine are să fie mai bună decît cea de azi. Asta-i voea lui Dumnezeu. Șar fi rău să fie altfel. Cu sute, ba chiar cu zeci de ani înainte, după un potop ca al Almăjenilor nu se ivia așa îngrabă dealul Ararat. Mî-aduc aminte, cum citisem odată prin ziare, că o familie săracă din Rusia și-a trimis pe un copil de 9 ani peste Oceanuri — numai cu o tăbliță pe pept, pe care era scris „*Oamenii sînt rugați a-mi sta întru ajutor în călătoria mea spre America*“ ... De unde s'ar fi putut înainte-vreme un asemenea lucru! Cine se mai teme astăzi de perire de pe urma *oamenilor*? Să zicem că vr'unul din noi ar ajunge în vr'o strîmtoare, pribeag în țeară străină, într'un oraș necunoscut: se poate să nu fie ajutat la nevoie? Alta e deci jalba neoamenilor, cari neputîndu-și restrînge pretențiile, doborîți de neizbutiri, cad în greșala de a osîndi „vremile rele“ de azi, și chiar pe Dumnezeu.

Eată prin ce prismă trebuie căutată ade-vărata religiozitate. Nu zace bizomul în a-ți face atîtea mătănii și în a rosti înainte de mîncare „Mîncă-vor săracii“, cînd săracii n'au ce mîncă, ear tu cu inima închisă, cu mîna încleștată, te crezi creștin bun, bolborisînd rugăciuni — pe dinafară. N'o mai fi urît și scîrbos decît fariseismul celorce nu cunosc facerea de bine, duc lumină mare la biserică, se închină „cu evlavie“ la crucea dela răs_pîntii, dar numai așa din îndătinare, fără a fi pătrunși de altruismul pilduit prin răstignirea blîndului Nazarinean. D-nul Christos a suferit chinuri neasămuite și moarte mucenicească — pentru alții. Cine nu are suflet de a jertfi nimic pentru alții, să nu se numiască creștin, ci păgîn și vameș.

Religia lui Christos e plămădită din iubirea de oameni. Cine nu iubește oamenii, nici el nu poate fi iubit de oameni, căci, după legea firii, *din iubire se naște iubire*. Egoistul, care nu-și poate deschide sufletul pentru oameni, rămîne urgisit, nu numai de oameni, ci și de Dumnezeu. Zadarnic ar vrea să înșale pe Dumnezeu, mergînd smerit după litie, și ingenunchind înaintea altarului, ca să fie văzut de oameni. Astfel de „religioși“ sînt între oamenii cu credință, între făcătorii de bine, întogmai ca neghina, cu floarea ei „frumoasă“, între firele de grîu. Religios, în înțelesul adevărat creștinesc, nu poate fi decît omul *blînd, milos și de omenie*. Și cum a dat Dumnezeu, că oamenii cu adevărat religioși se sporesc cu înnoirea vremilor, e pe cale a se întări și *lăți și religia din vremea nouă — a facerii de bine*.

Gheorghe Jianu.

FOILETON.

Luați-vă gios pălăria!

Dă gimineța dăla doauă
La lucru: ce dăjghini la coasă;
N'ai stare, pân' sara la noauă
Ajungi tot dărîmat dă oasă.

Așa-i la grîu, că dulce-i pita.
Dar cît nu șciu cum să adună?...
Dac'ar munci toț cită-cita,
Puțin, la an barem o lună:

Nu ne-am trugi prăstă măsură,
Grăbind cînd soarele ce frigie,
Pân' simț sudorî că-ț pică 'n gură,
Ba și din nas î cure singe...

Tot spicu-l strîngi, macăr să mori,
Că nu șci vremea cum ce pringe,
Cînd ceriu-l plin d'ai negri nori,
Sătos, flămînd, ha! tot năince!

Că d'or vini viorî cu piatră —
Cînd pita n'ai putut-o strînge,
Și n'ai d'altunge nicio plată,
Ce vai, cauț trist, și 'ncepî a plînge.

Toț dăla noi cîer, nu lîe pasă
Că 'n cîmp ți chinu nimicî!
— Cie bagî dătorî ear la șporcasă,
Să scăpî, hm, năbăgiocurî.

Și d'ăia, cari trăiți în biu,
Și pră ușor vă luaț simbria,
Trecînd prîng'-ai cie strîng la grîu —
Luați-vă gios pălăria!

Ilie Crăciunel.

Impresii.

După un timp mai îndelungat mă văd earășî în odăița mea, scundă, umilită. Sînt singur, lăsat pradă tristelor impresii ale unei călătorii de vreo cîteva săptămîni. Picurî de plouă se izbesc de geamul ferestruței mele, cum se izbesc amintirile mele duioase de poarta sufletului, lăsînd uneorî și lacrimi în urma lor. Stăpînit de un negoît dor de ducă, și atras de frumusețele naturii, am plecat deastădată înspre ținuturi muntoase. Zvircolirea năpraznică a traiului, grija zilei de mine, zbcuciumul existenței sînt lipsite de frumusețe. Ear sufletul, dornic de ceva mai bun, mai sublim, își cere și el drepturile sale firești. Unde găsim frumosul în întregitatea lui, unde idealul? Unde? Unde ne vom alina sufletul, dacă nu în mijlocul naturii? Cîtă desăvîrsire, cîtă gingășie ne prezintă

până și un mic firicel de earbă, o insectă, în fuga ei doritoare de viață!

Pătruns de frumuseța întîmpinată pas de pas, în tovărășia unor prietini, am sosit prin părțile romantice, farmecătoare, ale Orăviței. În mijlocul munților, cu stîncile lor uriașe, îmi simțiam sufletul cuprins de o tristeță neînțeleasă. Un mic părauaș, cu șopotul lui tainic, izbindu-se de mulțimea petrișului din cale, nizuia departe, tot mai departe, pân'ce se perdea fără urmă. Dispariția părauașului mă trezi din adîncimea gîndurilor. Lăce atîta zvircolire, atîta grabă nervoasă, dacă dispăre earășî fără urmă în nemărginire? Pe un moment, ca fulgerul de scurt, mi-se părea natura, cu a ei întocmire, urîtă. Mă nizuiam zădarnic să-mi alung acest gînd. Toate îmi păreau acum triste. Pe fețele trecătorilor încă deslușiam o tristeță. Din ochii lor citiam speranța zdruncinată a unei zile mai bune. Mergînd mai departe, mi-se prezintau în cale lucruri ciudate. Pe o vale niște firicele de cucuruz, cu frunzele zdrențuite, cu tulpina plină de nisip. Arbori mari, puternici, trîniți la pămînt, cu falnica lor coroană de odinioară, îngropați în lut mocirlos. Bucăți de stînci îngrămădite în albioara unui biet părauaș, ce abia își strecoară apa în freamătul unor șoaște misterioase. Pe alt loc întins o mulțime de bolovani, ici colea cu cîteun firicel de earbă, odrăzlit din crepăturî, îndoindu-se de adierea unui vîntuleț blînd, pe

Din Istoria ziaristiceii.

II.

Cele mai vechi ziare germane au apărut în Augsburg în anul 1474 sub titlul „Vermerck den gemeine Anschlag“; în anul 1480: „Von dem gnaden der tyrane Dracolewyda“; în anul 1483: „Hofmer vonu turcken“ în care scrie groful B. G. Meyer despre tiraniile trupelor turcești ce au străbătut în Craina.

Cel mai vechi ziar latin a fost „Mundus Novus“ apărut în anul 1504. A mai apărut un soi de astfel de ziare pe cari le păstrează Muzeul național maghiar, cari purtau următoarele titluri: „New Zeyttung wie der Turkischen Keyser mit der König von Vngern dye schlacht gethan hat, auff dem tag Johannis enthauptung. Im Jar MDXXVI“; al doilea: „Newe Zeyttung wie die Schlacht in Vngern mit dem Türkischen Keyser ergangen: wo einer von Wienn so dabey gewest, herauff den Ottingen geschriben. Auch folget hernach des Bluthundes der sich nente in Türkischen Keyser, gethaten, so er und die seinen, nach eroberung der Schlacht auf den XXVIII. tag Augusti nechts vergangen, geschehen, an unsern mitbrudern der Vngarischen Landschafften ganz unmenschlich getrieben hat und noch teglich thut MDXXVI.“; al treilea: „Newe Zeyttung, wie es mit der Schlacht zwischen dem König von Vngern und dem Türkischen Keyser ergangen. Item. Wie der König von Hungern umb ist kommen. Item. Wie Türk die Statt Ofen erobert Vnd wie Graff Cristoffel Kriechisch Weyssenburg wieder ingenommen hat. Item auch Wie Ferdinandus das Königlich schwert aus Behem empfangen hat. Vff Symon und Jude Abendt, Anno XVC, XXVI.“

În Ungaria I. Manlius scoate la anul 1587 earăși de aceste ziare cari sînt numite: „Newe Zeitung aus Ungern“; al doilea a apărut la anul 1593: „Newe Zeitung Vnd Wundergeschichte, so zu Constantinopel den 10. February dieses 1593. Jar offentlich am Himmel gesehen worden, im Gesangweiss verfasst durch A. M. Im Thon Kompt her zu mir, spricht Gottes Sohn etc. Gedruckt zu Schützing in Hungern, bey Hansel Männel Anno 1593.“

La anul 1597, Egenolff K. din Frankfurt scrie un raport despre Ungaria: „Vngerischer vnd Siebenbürgischer Kriegshändel, Ausführliche Beschreibung, wo sich von dem Herbst des vergangnen 96 Jahrs, bis auff den Frühling dieses lauffenden 67. Jahrs, zwischen dem Erbfeindt Christlichs Namens dem Türcken, vnd den Christen, so wol in ober als Vnder Vngarn, Siebenbürgen, Wallahey, Moldaw, Poln, Bulgaria, Persia etc. Im Schlachteln, Scharmützel, einnehmung der Länder, Stätt, Vestungen vnd andern Sachen, won einem vnd von dem andern theil, denselben Kriegbelangendt gedenckwürdigs verlossen vnd begeben.“

Alles mit sondern fleiss aus vielen glaubwürdigen schriften, dem Christlichen Leser zu

care îl apucase seara. Mai încolo o ruină de casă, cu coama acoperișului îndoită. Pretutindenî o dizordine, groaznică, pricinuită de capriciile naturii, de potop. Un cimitir imens, fără morminturi, pustiit de vreo mină sacrilegă. Mă credeam visînd un vis urît, groaznic. La o depărtare de cîteva sute de pași zăresc riul *Nera*, mormintul atîtor vieți omeneste de odinioară. Părea un șarpe uriaș, umflat de prada înghițită, lungindu-se a lene, a îndestulare... Îl vedeam apoi turbat, cu apă și spumegîndă, nimicînd tot ce-î cade în cale...

Ținta excursiunii de a-mi liniști sufletul, dornic de frumusețile naturii, o vedeam neîmplinită. O groază, o ură m'a luat în stăpînire. Ura față de nestatornicia naturii. O vedeam puternică, dar capricioasă în manifestarea puterii ei nemărginite. Și acum... sînt singur în chilia mea. Ploua încetase, ear picurii ei strălucesc zburdalnic în miș de culori, în jocul razelor de soare. Pe arbori se dezmeardă o mulțime de vrăbioare, care de care mai gureșă. Numai pe o ramură răzleață lîngă cuibul ei destrămat, ciripește duos și molatic o vrăbie mai smerită... Din cîntul ei milos deslusec că e conștie de micimea ei. Ear omul, ființa cea mai conștientă a naturii, încrezut în puterea sa, își îndreaptă privirea către albastrul nemărginit al cerului, uitînd că nici pămîntul nu-l stăpînește!...

L. Roșculeț.

Erinnerung vnd Ermahnung vnsern Christlichem Kriegsvolk Sieg wieder diesen gewlichen Feindt zuerbittern, zusammengetragen. Durch Jacobum Frey der Historien vnd Wahrheit Liebhabern 1597. Frankfurt, bei Christian Egenolffs Erben“ și pe acestea le păstrează Muzeul naț. maghiar.

În Anglia, sub stăpînirea regelui I. Jakab, a apărut „News“. Dintre acestea cel mai vechi ziar englezesc e „News out Holand“ apărut la anul 1619. În războiul de 30 de ani (cel purtau protestanții cu catolicii) a apărut ziare și cu o pagină cari n'aveau nici titlu.

În următoarele sînt înșiruite pe scurt primele ziare apărute în lume:

În *Algeria* a apărut ziarul tipărit „Akhar“ la anul 1841 și „Mobacher“ la 1848.

În *Anglia* la anul 1588 a apărut ziarul tipărit „Englisch Mercurie“. Primul ziar săptămînal l-a scos B. Nathaniel din Londra, sub titlul „The certain newes of this present weck“. La a. 1709 apărea „Daily courant“ zilnic; „Morning Chronicle“ la 1769, care există și azi; „Morning Post“ la 1772; „Morning Herald“ la 1780; „Times“ la 1785; „Spectator“ la 1711; „Gentleman's Magazine“ la 1731; „Monthly Review“ la 1749. La a. 1770 a apărut „Eugrawn Cymraeg“ în limba valonă. La 1705 apărea în Londra 22 de ziare, ear în provinciă 23. Azi apar în Londra 549 ziare zilnice, în toată Anglia se urcă numărul ziarelor la 3740.

În *Armenia* nu apărea niciun ziar, decî primul ziar în limba armeană a apărut la anul 1794 în India care se numia „Antarer“, la 1847 „Haosdan“, la a. 1851 „Massis“. Azi apar 7 ziare în limba armeană, unul în Constantinopole și 6 în Smirna.

În *Australia* cele mai vechi ziare au apărut în Del-Wales, numite „Sydney Herald“, „Evening Mail“ și „Echo“.

În *Austria* în veacul XV. a apărut ziarele volante „Relationen“, „Flugblätter“, „Zeitungen“. Primul ziar tipărit l-a scos tipograful M. Formies la 1615; la 1671 a apărut „Wiener Blättl“; la 1703 „Posttäglicher Mercurius“, „Wienerische Diarium“, „Wiener Zeitung“, care e și ziarul oficios al Austriei. Azi are Austria 1509 de ziare.

În *Belgia* a apărut în Antwerpen un ziar ilustrat, numit „Nieuwe tijdinghen“, care la anul 1637 și-a schimbat titlul în „Posttijdingen“, la a. 1827 earăși și-a schimbat titlul în „Gazette von Antwerpen“.

În *Bosnia* abia la 1850 a apărut un ziar; azi sînt și aici de toate 8.

În *Boemia* a apărut ziare tipărite la 1671.

În *China* a fost tipărit cel mai dintăi ziar pe pămînt. Ziarul „King Pao“ apare de 1500 de ani. Europeanii au scos un ziar la anul 1828, sub titlul „Canton Register“.

În *Croația* a apărut la 1834 ziarul „Horvatske Noviny“ în Zagreb în limba lirică, la a. 1797 a apărut în Laibach (Austria) ziarul „Liublanske Novine“, în limba slavonă.

În *Dania* a apărut primul ziar la anul 1663 în limba germană, și se numia „Europäische wochentliche Zeitung“, al doilea la anul 1666 în limba daneză, „Danske Mercurius“, al treilea la a. 1672 „Extraordinaires relations“.

În *Elveția* a apărut primul ziar la a. 1728, care se numia „Neue Züricher Zeitung“.

În *Finlanda* primul ziar a apărut la anul 1771, sub titlul „Tidningar utgifna af ett sällskap i Abo“, acest ziar apare și azi sub titlul „Abo-Tidning“. Unul a apărut la 1820 în Helsingfors, în limba șvedă, numit „Finlands Allmänna Tidning“, altul la anul 1776 în Abo, sub titlul „Sömmenkieliset Tietosanomat“.

În *Franta* (după istoricul Dupont) a apărut primul ziar francez la anul 1605, numit „Mercure français“; la 1626 „Le Gazette française pour le temps present“; la 1631 „Gazette de France“; poetul Loret a scos tot la anul 1631 ziarul humoristic „Muse historique“ în poezii, mai tîrziu „Mercure galant“; la anul 1668 a apărut ziarul științific „Journal de Scavans“; la 1777 „Journal de Paris“ apărea zilnic; la 1789 Marat a scos ziarul „Bulletin des Seances des Etats Généraux“; la 1789 „Journal des Debats“, care mai există și azi; la 1737 „Journal Typographique et bibliographique“. Dela anul 1907 apare și un ziar chinez numit „Shin-Che-Pao“.

Ilie Oravițanu.

ECONOMIE.

Românii la Hamburg și în Danemarca.

La al VIII-a congres al Alianței Cooperative internaționale, ce va avea loc la Hamburg, în Germania, în zilele de 23--25 August a. c., vor lua parte și Românii.

În afară de delegații ministerului comerțului și al casei centrale, a băncilor populare din România, un grup de cooperatori vor asista la congresul din Hamburg, ear de acolo vor merge să viziteze principalele organizații din mișcarea cooperativă-agricolă din Danemarca.

Până acuma din Ardeal s'au în scris 10.

Românii din Bucovina, Ardeal și din regat se vor prezenta ca un singur grup, condus de d-nii: Constantin Pop din Sibiu, profesor Gh. Tofan din Cernăuți, I. Răducanu, din București.

Costul călătoriei, care va dura aproape trei săptămîni, este de minimum 400 mărci germane (500 lei.)

Inscrierea se poate face până la 1 August st. n. Amănuntele se pot căpăta:

1. În Transilvania la d. C. Pop, redactorul „Revistei Economice“ Sibiu, Banca „Albina“.

2. În Bucovina la d. prof. G. Tofan. La Centrala însoțirilor economice române din Cernăuți.

3. În România la d. I. Răducanu, Str. Cîmpineanu 10, București.

În această excursiune se vor căpăta multe învățăminte pentru întocmirea mișcării cooperative din viața economică a Românilor.

Grupul de excursioniști va fi pretutindenî primit foarte bine atît la Hamburg, cit și în Danemarca.

Alianța Cooperativă Internațională, înștiințată de venirea grupului român, a luat toate măsurile necesare spre a ne înlezni călătoria și vizitarea ear în Copenhaga d. Zamfels, profesor de limba română la Universitatea de acolo, va fi călăuză excursioniștilor români în Danemarca.

Convictul diecezan din Lugoj.

Condițiuni de primire.

1. În ziua de 1 Septembrie n. 1910 se deschide în Lugoj, sub ocrotirea Ordinariatului episcopesc al diecezei greco-catolice române, un convict pentru creșterea tinerimei, care frecventează cursurile școlare dela gimnaziul de stat, eventual și dela școala reală din Lugoj.

2. Convictul va fi aranjat pentru primirea a 30 de elevi. Dintre aceștia 10 vor fi provăzuți cu mîncare, locuință, cură medicală și spălat, fără a plăti ceva pentru întreținere, așezați fiind în locuri fundamentale. Alți 10 vor plăti la an pentru cele de mai sus, în trei rate anticipative egale, anume în 1 Septembrie, 1 Decembrie și 1 Februar, cîte 50 coroane, laolaltă 150 coroane; restul de 150 cor. se va plăti din fundațiunii anumite.

Pentru complinirea acestor locuri beneficiate s'a scris concurs prin circularul diecezan de dto 28 Iunie 1910, cu termenul de 1 August st. n. a. c.

Alți 10 tineri se vor primi în Convict, avînd a plăti părinții taxa de întreținere de 400 coroane la an, în rate anticipative de cîte 100 coroane, și anume la 1 Septembrie, 1 Noembrie, 1 Februar și 1 April a fiecărui an școlar.

3. Doritorii de a fi admiși în Convict au să-și adreseze cererile de primire Preavenarului Ordinariat episcopesc din Lugoj până la 1 August 1910. Cererile au să fie provăzute cu extras de botez, testimoniu școlar de pe anul premergător și atestat de revaccinare. În cerere părinții sau îngrijitorii au să-și însemne exact locuința și poșta ultimă, declarînd deodată, că cunosc toate condițiunile de primire și că se conformează acelora întru toate. Pentru răspuns vor fi a se alătura marcele poștale recerute.

4. Afară de prețul întreținerii, fiecare elev, așa dar și cei știpendiați, va avea a plăti la intrarea sa în convict o taxă de înscriere de 10 coroane, și intrucit dorește a i-se scribi (înțări) rufe, alte 10 coroane, pentru anul întreg școlar. Taxele plătite odată nu se vor mai restitui la băieții cari în cursul anului școlar ar părăsi convictul.

De didactru și alte taxe prescise la gimnaziu, ori școala reală, au să se îngrijiască părinții, ori îngrijitorii băieților.

În vederea taxelor moderate, și a scumpetei neobicinuite a traiului, plățile tuturor taxelor are să se întimplă cu cea mai mare acuratețe. Superioritatea convictului cu părere de rău se va vedea constrânsă a dimite din Convict pe acei elevi, ai căror părinți ar plăti neregulat taxele prescrise.

5. Elevii vor avea să aducă cu sine următoarele obiecte: a) O carte de rugăciuni. b) Patru părechi bune de schimbări pregătite din pînă ori giolgiu. c) 12 Batiste. d) Două părechi de ghete. e) Șase părechi de ciorapi. f) O saltea și 2 cerșafuri. g) Două perini și patru fețe de perină. h) O plapomă și două coperitoare de plapomă. i) Patru ștergare. j) Cuțit, furcuță, lingură și linguriță. k) Patru serviete. l) Un păhar. m) Perii de veșminte și de ghete. n) Peptene și perii de cap, de dinți și de unghii. Pe toate rufele are să fie însemnat numele băiatului cu litere cusute. Pentru veșminte au să răspundă elevii.

6. Băieții așezați în convict vor beneficia de locuință, provăzută cu mobilierul delipsă, vipt complect, și anume: la dejun lapte, ori cafea, cu pine; la prînz 2-3 plese, la cină 1-2 plese; la ujină pine și poame. Spălatul, rufelor, luminat și încălzit, medic și medicină. În caz de morb mai îndelungat, speșele cad în sarcina părinților. Superioritatea va purta grijă, ca elevii mai slabi să fie controlați și ajutamați la studii prin alți studenți mai buni. Dacă însă cutare părinte ar dori pentru băiatul său instructor deosebit, va avea însuși să solviască onorariul statorit cu știrea și aprobarea superiorității.

7. Elevii sînt răspunzători pentru întregitatea mobilierului, prin urmare eventualele stricăciuni au să le despăgubiască părinții ori îngrijitorii lor.

9. Elevii vor avea a se prezenta înaintea superiorității la 1 Septembrie n. 1910, însoții de părinții sau îngrijitorii lor, unde vor plăti taxele statorite, vor consigna obiectele aduse, și vor primi în urmă locurile destinate în salele de studiu și de dormit, cum și mobilierul destinat lor spre întrebuințare. Tot cu acel prilej li-se vor da și alte îndrumări trebuitoare.

Lugoj la 14 Iulie 1910.

**Ordinariatul Episcopesc
de Lugoj.**

CRONICA.

D-nul *Dr. Ioan Mihu* a dăruit 25.000 cor. pentru înființarea unui fond al ziariștilor români din Ungaria, pus sub cea dintâi epitropie, compusă din membrii: *Vasile Goldiș*, *Dr. V. Brăniște*, *Oct. Goga*, *Dr. I. Lupaș* și *I. Agirbiceanu*.

Ex. Sa. D. *Dr. Victor Mihali de Apșa*, mitropolitul Blajului, a fost numit consilier intim al Majestății Sale.

Luni a încetat din viață harnicul țirgoveț *Iosif Mazaran* din *Oravița-rom.* în vîrstă de 45 de ani. Fie-i țărîna ușoară!

Marele mecenat, boerul bășărebean *Vasile Stroescu* a dăruit și comunei bis. gr. cat. rom. din *Gerliște* 300 cor. pentru zidirea bisericii.

Not. *Iosif Virányi* a avansat la rangul de vicejude reg. cercual.

Țirgul mare la *Timișoara* va fi în 11-15 August c.

Elena Părăianu, o nevasă tină din *Ciclovamont.*, aprinzînd focul cu petrol, i-s-au aprins hainele și, arsă scrum, a fost transportată într'un spital la Biserica albă, unde a murit în chinuri grozave. Cîte jertfe omenești a secerat p'aici obiceiul prost d'a aprinde focul cu petrol!

"Zorile" din *Timișoara* vestește cu bucurie că incurînd se va face acolo constituirea unei Reuniuni a meseriașilor români, o idee contemplată de multă vreme de fruntașul bănățean *Em. Ungureanu*.

Asupra adunării generale a băncii "Dunăreana", ținută ieri în Temeș-Cubin, vom reveni în numărul viitor.

La Lugoj făcîndu-se Duminecă distribuirea premiilor din Fundațiunea "Nedeicu", presidentul comitetului parohial *Dr. D. Florescu*, a ținut, Duminecă după liturghie un discurs pătrunzător.

Din conflictul ziaristic, care a luat deja proporții îngrijitoare, încăerîndu-se la ceartă, pîn'acum "Tribuna" "Lupta" și "Drapelul", ies tot mai mult la iveală motive de felul celorce au dat naștere proverbului "Cînd pisica nu-i acasă"...

A ieșit la pensie învățătorul *Ștefan Oonoga* din *Coștei*.

Mercuri d. a. s'a descărcat dinnou o plouă torențială, pe alocurea cu grindină, în *Oravița* și împrejurime.

Ministrul cultelor, contele *Zichy*, a dat ordin a se licvida confesiunilor congrua preoțească pe a doua jumătate de an.

În *Maramurăș* în urma ploilor s'a despărțit în două un munte.

În *Valeapai*, crezînd bieții oameni că strigoii le sturâsc vitele, au dezgropat și dărăburit un cadavru decurînd înmormîntat. Și barbaria-i soră cu prostia!

Revista pentru copii "Fluerașul" pusă sub înaltul patronaj al principilor României *Nicolae* și *Marioara*, a organizat Duminecă trecută o serbare în parcul Carol I.

La *Timișoara* s'a simțit Mercurea trecută un ușor cutremur de pămînt.

La *Londra* întîlnindu-se la sceiaș ibovnică, tatăl și fiul, necunoscîndu-se unul pe altul în negura nopții, fiul trăgînd trei focuri de revolver asupra rivalului, a omorît pe tatăl-său, care îl atacase cu furie.

"Adevărul" din *București* pomenește cu simpatie încă pe doi tînări aviatori români, al căror nume se păstrează încă în complectă discreție.

Părintele *D. Bogoević* din *Bania* iese azi seară din temnița *Segedinului*.

Holera în *Rusia* se lățește în mod înspăimîntător. E teamă că va trece și frontiera *Bucovinei*.

Se știe că țărancele noastre nu gustă mere înainte de *Sf. Petru*, pînă nu-și dau de pomană, crezînd îndeșert, că *Sf. Petru* cînd scutura merii, alungă dela sine cu o jorjiță pe copii cei goi și flămînzî, cărora nu li-s'a dat de pomană. Și nu-i cine să scuture pe calumniatorii carî prezintă pe acest mare apostol atît de nemilos?

O *Romăncă* din *Faget* a murit din cauza unei bucățele de pine ce i-a rătăcit în laringea plămînei.

Papa *Pius al X.* voind să vorbească cu surorile sale, fiind legătura telefonică greșită, a ajuns - întimplător - să vorbească cu directorul ziarului umoristic "Asino".

Templa sculptată frumos a bisericii din *Buziaș*, care s'a sfîșit decurînd, a fost furnisată de atelierul *Cofirlă* din *Oravița-română*, care defapt s'a învrednicit de sprijinul publicului românesc.

Brutarii din *București* amenință și ei cu grevă din cauza - repausului dominical.

Marcel Prevost spune, în ultimul său volum "Feminités", că nicio vreme n'a fost atît de îndiferentă în fața frumuseții femeilor, ca epoca noastră. Și acest "Krach" îl găsește în eleganța modernă, care a luat locul frumuseții.

Eri și azi s'a ținut la *Constanța* Congresul învățătorilor din *România*, ocupîndu-se cu programa școalelor primare, dar mai ales cu chestiunea cărților didactice.

Din *Berlin* vine știrea îmbucurătoare că incurînd va apare o carte scrisă de *Ehrlich*, și de asistentul său japonez *Dr. Hata*, asupra vindicării sifilisului.

În "Tribuna" se agită înaintea Chestia inspectorilor școlari confesionali, la care vom mai reveni și noi, de cumva nu va rămînea înmormîntată în comisiile oficiale de pela consistoarele noastre.

Ministrul președinte al *României Ionel Brațeanu* și doamna au trecut *Simbăta* cu automobilul prin *Cluj*.

Pirații cari au produs scandalul dela *Pireu*, au fost toți achitați.

Directorul prefecturii *Aurel Issekutz* a vizitat zilele trecute oficial comunele *Greovaș*, *Cacova* și *Ticvaniul-mare*.

Asentările vor avea loc în intervalul dela 1 August pînă la 30 Septembrie.

La profesorul *Adamović*, din *Belgrad* se află "Codex *Dimonie Ocrida*", o carte românească scrisă în dialectul macedonean, în preț de 10 mii coroane.

La Fondul cultural al Diecezei noastre, întemeiat de P. S. S. Părintele Episcop *Dr. Miron E. Cristea*, au mai contribuit *Dr. Gheorghe Dobrin* (*Lugoj*) 500 cor. și părintele *Ioanichie Neagoe* (*Petrovasela*) 1000 cor.

Și Reuniunea gr. cat. de cîntări din *Oravița-rom.* aranjează Marți la *Sf. Ilie* concert împreună cu teatru în grădina "Coroana Ung." din *Oravița-montană*, cu program bogat și variat.

Dr. D. Sturdza, deplin restabilit, înainte de a se reîntoarce în țară, va petrece cîțva vreme la *Laussana* în *Helveția*.

Învățătorul italian *Formari* pledează într'o revistă pedagogică, cu tari argumente, pentru a se face coeducația băieților împreună cu fetele.

Pornirea *Vrănenților* de a-și strînge rîndurile, închegîndu-se, cum auzim, într'o singură Reuniune de citire, cîntare și muzică, e laudabilă.

Un profesor din *Berlin* a dat peste un fragment dintr'o dramă sanscrită din veacul prim înainte de *Christos*.

Arhimilionarul *Henize* a plătit avocatului său, pentru că l-a aparat într'un proces, 4 milioane de coroane.

La *Londra* se vor ține în *Octombrie* cele dintâi manevre de război în aer, la cari vor participa aviatorii din toată lumea.

Recolta grîului din *România*, secerat de pe vr'o 2 milioane de hectare, a produs în total 50 milioane hectolitri, adică de douăori mai mult decît în anul trecut. Tot atît de mare va fi și producția cucuruzului.

În biserica românească din *Sasca-montană* s'a oficiat Duminecă un parastas pentru sufletele celorce și-au pierdut viața în potop.

Se vestește că împăratul *Germaniei* va asista la manevrele rom. din *Nordul-Moldovei*.

Bibliografie.

"*Transilvania*", revista Asociației pentru literatura și cultura poporului român. Apare în 6 numere pe an, tot la cîte două luni, sub îngrijirea secțiilor științifice-literare. Redactor: *O. C. Tăslăuanu*, *Sibii* (*Nagyszeben*), *Strada Șaguna Nrul 6*. Membrii "Asociației" primesc "Transilvania" grătit.

"*Neamul Românesc*", politic, literar și pentru popor. Redacția și Administrația: *Vălenii-de-Munte* (*județul Prahova*). Abonamentul anual: pentru "N. R." politic 20 lei, pentru "N. R." literar 7 lei, pentru "N. R." popular 4 lei. Abonamentul anual pentru toate 3 foile: 30 lei.

"Cîteva observațiuni referitoare la *Decadența Catolicismului* și la uneltirile lui în *România*" o broșură de 57 pagini, scrisă cu îngrijire de inteligentul diacon *Ștefan S. Popescu*, cunoscut și în părțile noastre din voiajul său din anul trecut, a apărut la *Craiova* în *Librăria și Tipografia Sache Pavlovici*. Prețul 50 de bani.

Poșta Redacțiunii.

L. R. Duminecă, la 6. Aug. ne putem întîlni la *Dv. la gară*. Epistolă urmează.

Poșta Administrațiunii.

Rugăm reînnoirea abonamentului, scadent la 1 Iulie c., spre a nu ni-se mai spori restanțerii...

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu**.
Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu**.

Banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări de viață și asigurări în contra focului și încotriva grîndinei etc. în condiții foarte favorabile. Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor. Informațiuni la Direcțiune în Sibiu, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de ai noștri de toată încrederea.

„PLUGARUL“

societate pe acții din Cacova

x-23

dă

5—6%

și plătește și darea după depunerii.

Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6—7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigуреază vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

Rezultatul alegerii

În mai multe rînduri am pus gînd și jurămint că nicicînd nu mă voi mai despărți de prăvălia „Saubermann“, ear deodată, persfadat de un adversar, am ajuns la hotărîrea de a nu mai „alege“, pentru că nicăiri nu se țirgue mai bine decît la

BERTALAN SAUBERMANN

renumit deposit de coloniale, peste drum de Hotel Coroana Ung.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depărtează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sint pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

AVIZ.

La tîmplăria Iohan Formayer
în Oravița

se pot comanda totfelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavînd depozit, costișitor, e în măsură a lucra mai ieftin decît orcare. Poștiți și vă convingeți!

Cele mai bune

căldări și cazane

se pot cumpăra, cu prețuri absolut omenești, la vechia și cunoscuta

Firma I. PURGAR

lingă Moara de foc în 10-2

Oraviczabánya (Krassó-Szörény m.)

La

„Tipografia Progresul“

în Oravița

se capătă

totfelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.

„ORAVICIANA“

SOCIETATE PE ACȚII

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII

— ORAVIȚA. —

Capital social . . . . . Cor. 550.000

Fonduri . . . . . „ 335.000

Depunerii spre fructificare „ 2300.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625. — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acoardă împrumuturi hipotecare și personale cu 6—8% netto.

Primește depunerii spre fructificare cu 4½% și 5%.

Darea o plătește institutul.

Răscumpără grătuit orce fel de cuponi și îndeplinește tot soiul de afacerii de bancă.

Expozitura la Vrană

mijlocește împrumuturi de orce natură, regulează scadențe, primește depunerii spre fructificare și efectuește și alte operațiuni de bancă.